

INSTITUTTRÅD – KUNSTAKADEMIET

Sak nr.: 12/21

ePhorte saksnummer:

Sakstype: vedtak

Møte: 15.11.2021

Revisjon av Bachelorprogrammet og Masterprogrammet i kunst

Bakgrunn

Instituttrådet vedtok 23.08.21 rammene for ny emnestruktur. Med utgangspunkt i rammen har arbeidsgruppen revidert studieplanen for Bachelorprogrammet i kunst og Masterprogrammet i kunst, med tilhørende emnebeskrivelser. Programstyrets behandling av saken vil presenteres for instituttrådsmøtet.

Revisjonen er å anse som redesign av gjeldende studieplaner, men med strukturtilpasninger. Læringsutbyttebeskrivelsene for studieprogrammene endres ikke. Strukturendringene medfører at det utformes nye emnebeskrivelser, med tilhørende læringsutbyttebeskrivelser og vurderingsformer for emnenivået. Instituttets samlede undervisningsaktivitet forblir i all hovedsak uendret, men omstruktureres inn i bestemte emner/emnegrupper.

Til saken

Forslag til ny emnestruktur følger gjeldende praksis ved at det er ønskelig å ivareta studentenes kunstneriske ambisjoner og engasjement i egen læringsprosess, samtidig som emnestrukturen avklarer faglige forventninger, undervisningsaktiviteter, og ferdighetskrav.

Ny struktur tar utgangspunkt grupperes undervisningsaktiviteter etter faglig tilhørighet. Dette kalles emnegrupper.

Forslag til tre forskjellige emnegrupper:

1. **Kunstpraksis (grønne emner):** Dette er spesialiseringsemner og studieprogrammets røde tråd. Obligatoriske emner som øker i omfang og progresjon. Kjernen er å utvikle egen kunstneriske praksis, sett i sammenheng med kunsten sin plass i kultur og samfunn.
2. **Medium/metode emner (blå emner):** Tekniske og metodiske støtteemner til kunstpraksis. Emnene underviser i metodebaserte tilnærminger som støtte i arbeidet med å gi ideer og intensjoner form. Samtidig får studentene kjennskap og forståelse for materiale, medium og fagtradisjoner.
3. **Refleksjon (gule emner):** Teoretiske støtteemner. Gjennom ulike undervisningsformer for eksempel seminarer og gruppediskusjoner utvikles et felles begrepsapparat og en analytisk forståelse for kunst. Skrivekurs for utvikling av

UNIVERSITETET I BERGEN

Fakultet for kunst, musikk og design

skriftlige ferdigheter inngår som en gjennomgående del av studieopplegget. Kursene bidrar til å styrke studentenes evne til kritisk refleksjon og formidling.

Selv om faglig innhold og intensjoner i stor grad forblir det samme, kan revisjonen av studiestrukturen oppfattes som vesentlige endringer, spesielt for studentene. Årsaken er at undervisningsaktiviteter som tidligere var underlagt et stort semesteremne, nå står som selvstendige undervisningsenheter, med egne læringsutbyttebeskrivelser og vurderingsformer. Studenter vil dermed utsettes for flere vurderinger i løpet av studieforløpet og flere studiekomponenter blir mer synlige og obligatoriske. Fordelen er at det blir tydeligere hvilken undervisning studenten gjennomfører og hvilke kvalifikasjoner studenten står igjen med etter fullførte studier.

Vedlagt finnes forslag til studieplan for Bachelorprogrammet i kunst, med tilhørende emnebeskrivelser. Vennligst bemerk at emnebeskrivelsene er faglig gjennomarbeidet, men at det gjenstår å skrive ut teksten.

Vedlagt finnes forslag til studieplan for Masterprogrammet i kunst, med tilhørende emnebeskrivelser. Vennligst bemerk at emnebeskrivelsene er faglig gjennomarbeidet, men at det gjenstår å skrive ut teksten.

Det bemerkes at arbeidsgruppen ikke har ferdigstilt valgfrie emner. Dette arbeidet må til en viss utstrekning skrives med andre fagmiljø. Arbeidet med åpne emner planlegges våren 2022.

Undervisningsaktivitet og undervisningsformer

Undervisningsaktivitet i gjeldende studieplan vil i all hovedsak videreføres i ny plan. Endringen skjer i form av at ulike aktiviteter knyttes til spesifikke emner, med tilhørende nye læringsutbyttebeskrivelser og vurderinger. Studenter må dermed melde seg opp i emner for å få tilgang til deler av undervisningen. Det vil derfor bli tydeligere fra utdanningsplanen hvilke emner de har fullført. Undervisningsbelastningen hos fagpersonalet og verkstedsbelegg endres dermed i liten grad, men aktiviteten vil etter hensikten knyttes til spesifikke emner.

En-til-en veiledning og studentstyrt læring vil fortsatt være kjernen i undervisningen, spesielt knyttet til emnegruppen for kunstpraksis. I tillegg vil seminarer, forelesninger, presentasjoner, gruppekritikker og medium- og teknikkøvelser være mye brukte undervisningsformer.

Ansvarlig person for vurdering av mengde og faglig relevante undervisnings- og arbeidsformer blir emneansvarlig for de ulike emnene.

Læringsutbytte

Som nevnt tidligere blir ikke læringsutbyttet endret på studieplans-nivået.. I skapende fag er forståelse av teorier, begreper og fakta nært knyttet til evnen til å *anvende* kunnskapen. Det er nær forbindelse mellom hodet som tenker og hånden som utfører, og gir ideer form. Dette er årsaken til at læringsutbyttet blir videreført fra gjeldende studieplan.

Det har likevel vært et stort arbeid med å definere læringsutbytte i nye emnebeskrivelser. På dette nivået skilles kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, men kategoriene vektlegges noe forskjellig i de ulike emnegruppene.

Det bemerkes også at skapende prosesser er modningsfag, hvor progresjon kan være utfordrende å konkretisere, særlig med hensyn til svært forskjellige, individuelle studieforløp. Dette er spesielt gjeldende for emnegruppen for kunstpraksis. De nye emnebeskrivelsene i denne gruppen lener seg i hovedsak på gjeldende læringsutbyttebeskrivelser i dagens studieplan.

Under utarbeidelsen av læringsutbytte er Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk fulgt (NKR), og det bekreftes at læringsutbyttebeskrivelsene samsvarer og er tilpasset nivåene i første og andre syklus (nivå 6 og 7, NKR).

Vurderingsformer

Med omlegging av ny emnestruktur er omfanget av vurdering og nye vurderingsformer noe av det mest påfallende i studieprogrammene. Det har vært et mål å opprette vurderingsformer som speiler læringsutbyttet og undervisningsinnholdet i emnet. Det er også ønskelig at studenter blir prøvd på ulikt vis i studieforløpet og instituttet tar i bruk en rekke nye vurderingsformer som speiler læringsmålene i emnene.

I emnegruppen for kunstpraksis benyttes mappevurdering slik det er i bruk i dag. Mappen inneholder skriftlig refleksjon med visuell dokumentasjon og en muntlig vurdering. Studentenes faglige resultater er komplekse prestasjoner som vurderes helhetlig med utgangspunkt i profesjonelt skjønn og kvalitative kriterier. Erfaringsmessig er dette gunstig for å få demonstrert studentens progresjon i skapende prosesser.

Siden læring i kunstfagene ikke kan settes på formel, anbefales det at gjeldende vurderingskriterier (vedlegg1), følger mappevurderingene i kunstpraksisemnene. Det er utformet åtte vurderingskriterier som felles referanseramme for vurdering av kandidatenes arbeid ved semestervurdering og avgangseksamen:

- Undersøkelse
- Analyse
- Fagkunnskap
- Eksperimentering
- Realisering
- Kommunikasjon og presentasjon
- Personlig og profesjonell utvikling
- Samarbeid og selvstendig profesjonelt arbeid

Vurderingskriteriene er fastsatt for å bidra til at studentene forstår hva som forventes av dem hva som er sterke sider ved arbeidene og hvilke aspekter som må forbedres. De ulike emnebeskrivelsene for kunstpraksis definerer hvilke kriterier som brukes. Sensorveiledninger til hver enkelt emne vil formuleres i løpet av 2022.

UNIVERSITETET I BERGEN

Fakultet for kunst, musikk og design

For medium/metode-emner er det ønskelig at studentene gjennomfører praktiske øvingsoppgaver og arbeidsprøver. I teoritunge emner legges det opp til refleksjonsoppgaver, intervju og presentasjonsformer.

Det påpekes at alle vurderinger med en muntlig komponent, ikke kan påklages av kandidaten. Instituttet må derfor være forsiktig med for utstrakt bruk av muntlige eksamener.

Alle emner bruker karakterskalaen bestått/ikke bestått.

Studieadministrasjonen avventer UiBs fortolkning av ny paragraf i [Universitet- og høyskoleloven § 3-9, punkt 2](#): «Det skal være minst to sensorer, hvorav minst én ekstern, ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høyere grad». Fortolkningen av denne hjemmelen kan få merkostnader for eksamensavvikling ved instituttet.

Emneansvar

UiBs kvalitetssystem (2020) for utdanningene er en del av det samlede systemet for internkontroll. Kvalitetssystemet er utformet slik at miljøene gir et kontinuerlig fokus på utvikling i studietilbudet, og sikrer at UiBs studier holder forsvarlig kvalitet iht. nasjonale forskrifter og lover. Spesielt ønskelig er det å ivareta kvalitetssystemets sykliske prosesser; svikt i kvalitet fanges opp og møtes med systematiske løsninger for oppfølging, og dokumentasjon av iverksatte tiltak. Studentene skal involveres i alle fasene av kvalitetsarbeidet.

KMD har siden 2020 tilpasset kvalitetsarbeidet på ulike nivå for å imøtekomme den nye systembeskrivelsen. For at de sykliske ordningene skal fungere etter intensjonen, er det avgjørende at rollen som emneansvarlig fungerer. Emneansvarlig har en nøkkelfunksjon, både som ansvarlig for undervisningen i emnet, og den som vurderer kvaliteten i emnet. Emneansvarlig leverer egenvurdering av emnet til programstyret. Egenvurderingen beskriver undervisningsopplegget, hva som fungerte eller ikke fungerte, og hva som gjøres for å følge dette opp, samt andre forhold med betydning for kvaliteten i emnet. Dette forutsetter at emneansvarlig har nødvendig oversikt av emnets innhold og undervisningsaktiviteter.

I dag har instituttet problemer med å oppfylle kravene i [kvalitetssystemet](#) til UiB. Årsaken ligger i emnestrukturen fra tidligere Kunst- og designhøgskolen i Bergen hvor et emne tilsvarer et helt semester på 30 studiepoeng, uavhengig av undervisningstype eller aktivitet studenten gjennomfører. Hvert emne inneholder derfor et særlig mangfoldig undervisningstilbud. Det er vanskelig for en fagperson å ha oversikt over all undervisningsaktivitet i emnet, men også kvalitetssikre innholdet som tilbys. Konsekvensen er blant annet at emneansvarlig blir sittende med mye administrativt koordineringsarbeid uten å være påkoblet den faglige aktiviteten, samt at studenttilbakemeldinger og utdanningstilbudet aldri blir tilstrekkelig vurdert. Foreslått emnestruktur gir kortere vei for emneansvarlige til studentene som undervises i emnet.

Det er ønskelig at fagpersoner som er nærmest undervisningen og det faglige innholdet, har det bærende kvalitets- og koordineringsansvaret som emneansvarlig. Dette vil skape tydeligere ansvarsfordeling, definere faglige handlingsrom for ansatte og tydeliggjøre for

studentene hvem som er ansvarlige for ulike sider av undervisningen ved Kunstakademiet. Foreslått emnestruktur gir instituttet også bedre muligheter til å anvende kvalitetssystemet etter intensjonen.

Nasjonale krav til studium og fagmiljø

Ved KMD har studiekvalitetskomiteen det akkrediterende ansvaret for fakultetets studieportefølje og anbefaler reakkreditering til fakultetsstyret. Studiekvalitetskomiteen vil gjennomgå både Bachelorprogrammet og Masterprogrammet i kunst med hensyn til tilsynsforskriftens krav, da spesielt [§ 2-2 Krav til studietilbudet](#) og [§ 2-3 Krav til fagmiljø](#). Dette skjer i forkant av fakultetsstyrets behandling, 9. desember 2021.

Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500-1800 timer per år for heltidsstudier¹. Det understrekes at undervisning ved Kunstakademiet i høy grad er individuelt tilpasset, særlig i kunstpraksis-emnene. Kollektive standarder som kan leses via pensumlister, fellesøvelser eller klasseromsundervisning er mindre vektlagt i kunstpraksis. Likevel speiler studieplanenes faglige forventninger, samlede aktiviteter og kunstneriske resultat en nokså høy grad av forpliktende arbeidsomfang for studentene. For å ivareta også den store graden av selvstyrte aktiviteter i skapende prosesser, er studentens samlede arbeidsomfang i øvre time-sjikt.

Når det gjelder tilsynsforskriftens § 2-3 (4); krav til at *studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet*, påpeker saksbehandler at det ikke har vært grunnlag for tilstrekkelig vurdering av dette punktet. Årsaken har vært forsinket ferdigstillelse av emnebeskrivelser. Dette har medført at eksempelvis, allokering av verksted- og undervisningsressurser eller studieadministrative konsekvenser på nåværende tidspunkt ikke er kartlagt. Det bemerkes samtidig at ny studiestruktur har sitt utgangspunkt i gjeldende praksis, hvor hovedvekten av undervisningsaktiviteter er kjent for institusjonen. Punktet vil vurderes mer inngående frem mot studiekvalitetskomiteens og fakultetsstyrets behandling i desember.

Ekstern fagfelle

Det er oppnevnt to eksterne fagfeller for Bachelorprogrammet og Masterprogrammet i kunst, fra og med høsten 2021. Instituttet har gjennomført en to-dagers gjennomgang med den ene fagfellen, Sunniva McAlinden. Her gjennomgikk alle endringer som gjøres fra gjeldende til reviderte studieplaner. Fagfellens tilbakemeldinger finnes i referatform og er direkte inkorporert i utviklingen av nye emnebeskrivelser. Fagfellene vil også skrive årlige rapporter som legges ved instituttets systematiske oppfølging av studiekvaliteten i programmene.

Studentmedvirkning

Instituttet har hatt som målsetting å involvere studentene i revisjonsprosessen. På grunn av studentdemokratiets problemer med å oppnevne studentrepresentanter inn i Kunstnerisk studentutvalg (KSU) og Fagutvalget for kunst (FUKA), har studentrepresentasjon dessverre ikke vært tilstedeværende. Både institutt og fakultetsadministrasjon har arbeidet for å få studentdemokratiet på plass. Det ser ut til at studentrepresentasjon fom. november 2021 vil

¹ <https://lovdata.no/forskrift/2017-02-07-137/§2-2>, punkt 3

UNIVERSITETET I BERGEN

Fakultet for kunst, musikk og design

være representert i formelle organ, slik som programstyre, instituttråd, studieutvalg og fakultetsstyrer. Videre har instituttleder initiert et første møte med FUKA den 12. november 2021 og informert om prosessen i orienteringsmøter med studenter i 2021.

Dekanens anbefalte føringer:

Studieutvalget vedtok i sak 20/20 åtte anbefalte føringer for videre arbeid med studieprogramdesign og emner (BA og MA). Det gjøres med dette en vurdering av måloppnåelsen av hvert punkt.

1. Alle emner må få et navn som gir informasjon om faglig innhold.

Alle emner får navn som indikerer emnets innhold og faglige intensjoner. Samme navn brukes gjerne i emner som tilhører samme emnegruppe, mens emnekodingen indikerer progresjonsnivået.

2. All faglig aktivitet i programmet, som kurs, prosjekter og fordypningsområder, knyttes til et(t) (eller flere) emne(r).

Instituttet har brukt mye tid på å plassere relevant aktivitet inn i passende emnestrukturer. Innholdet i emnebeskrivelsene blir å anse som undervisningsstandarden i kunst på instituttet. I tillegg vektlegger studieplanen sterk kontakt og interaksjon med det øvrige kunstfeltet. Mye fagrelevant aktivitet, slik som presentasjoner av verk, kunstnere, utstillinger eller biennaler, har tidligere blitt organisert av fokusområdene med et tilbud på tvers av emner og studieprogram. Dette anses fortsatt som en kvalitativ bestanddel i studiene. Det legges opp til at den type fagaktiviteter som ikke lar seg plassere i spesifikke emner, fortsatt gjennomføres, men forstått som et «extra-curricular»-tilbud – en aktivitet som kommer i tillegg til fastgitt undervisning i emnene.

3. Alle emner skal ha en emneansvarlig.

Dette gjennomføres. Det vises til eget punkt om undervisnings- og fagadministrativ kapasitet i personalet.

4. Det legges til rette for valgemenner på tvers av studieprogrammene. Emner fra andre fakulteter kan også inngå i en portefølje av valgbare emner.

Det er nå laget plass i studieprogrammene til åpne emner. I bachelorprogrammet i kunst er 25 studiepoeng åpne, fordelt over tre semestre. I masterprogrammet har tilsvarende åpne studiepoeng. Noe dialog er opprettet mellom fakultets tre institutter om opprettelse av tverrfaglige valgemenner. Disse emnene vil opprettes i løpet av vårsemesteret 2022.

5. Valgbare emner organiseres normalt over ett semester.

Se svar punkt 4.

6. Alle studieprogrammene kan (bør) ha ett eller flere emner som er valgbare for studenter fra andre program.

Se svar punkt 4.

7. I emner som er valgbare for studenter i flere studieprogram bør undervisere fra flere institutter bidra.

Se svar punkt 4.

8. Alle studieprogram skal ha en ekstern fagfelle.

Eksterne fagfeller er godkjent for Bachelorprogrammet og masterprogrammet i kunst. Ekstern fagfelle er foreslått og forespurt for Masterprogrammet i kuratorpraksis, men må formelt godkjennes av instituttrådet.

Kostnad og ressursfordeling

Utover formelle og nasjonale kvalitetskrav er intensjonen med ny emnestruktur også å gjøre driften av studieprogrammene enklere og mer oversiktlig for både fagadministrative, stab og studenter.

Tilgjengelige undervisningsressurser er kartlagt på instituttet. Instituttledelsen vurderer det slik at den enkelte underviser vil få mindre press, fordi organisert undervisning blir mer synlig, regulert og med jevnlig gjennomføringer.

Det er utarbeidet maler for timeregnskap for ulike typer undervisningsaktivitet (vedlegg Mal kostnadsvurdering undervisning). Arbeidsgruppen har ikke utført beregninger av kostnadene knyttet til ulike undervisnings- og vurderingsformer i emnene, men dette arbeidet skal gjøres på instituttet ved implementering av reviderte emner. Siden undervisningsaktiviteten i hovedsak ikke avviker fra gjeldende plan, vurderer instituttet at timeregnskapet for ulike undervisning ikke vil påvirke undervisningskapasiteten negativt i vesentlig grad.

Når det gjelder de ulike emnegruppene vil medium/metode-emner bli ressurskrevende emner å gjennomføre, særlig tatt i betraktning emnenes beskjedne omfang på 5 eller maks 10 studiepoeng. Årsaken ligger i undervisningstett oppfølging av studenter, både fra fagstab med tilhørende teknisk støtte på verkstedene. I tillegg kommer også bruk av spesialrom, utstyr og materialbruk. Opptak til disse emnene vil også kreve en god del administrativt forarbeide. Det understrekes at det må brukes betydelige ressurser for at denne emnegruppen skal planlegges og gjennomføres sømløst og optimalt for studenter og involverte i undervisning og teknisk-administrativ støtte. Implementeringen av dette må skje i samarbeid med emneansvarlig og studieadministrasjon fom. januar 2022.

Emneansvarlig for emnegruppene i kunstpraksis vil få undervisningsansvar for profesjonsforberedende undervisning, mens kjerneundervisningen knyttet til veiledning av kunstpraksis vil legges til en hovedveileder. Veiledningsgruppene vil organiseres slik som i dag, hvor studenter grupperes på tvers av emner og studieprogram. Denne formen vil kreve betydelig fagadministrativ oppfølging av de ulike hovedveilederne og det vil bli utfordrende for emneansvarlig å gi en egenvurdering av studiekvaliteten i denne kjerneaktiviteten for emnet.

UNIVERSITETET I BERGEN

Fakultet for kunst, musikk og design

Det er per i dag vakante stillinger på instituttet. Stillinger med førstekompetanse, vil i den nye studiestrukturen tildeles ansvarsfulle funksjoner. I fremtiden vil det kreve tidlig planlegging og ansettelse for at systemet og omfanget av emner skal fungere.

Fakultetets administrasjon vil også få økt arbeidsbelastning som resultat av ny emnestruktur. Spesielt fagnære funksjoner knyttet til studieadministrasjon, slik som studiekonsulent, tilrettelegging, eksamenskonsulent, timeplanlegger og systemkoordinator vil få vesentlig mer belastning. Dette gjelder ikke kun i en implementeringsfase, men vil endre det operasjonelle arbeidsflyten. Endringen i studiestruktur vil i mindre grad få konsekvenser for arbeidsoppgaver knyttet til opptak, internasjonalisering, produsent, formidling eller førstelinje.

Belastning på utstys- og maskinparken anses som mer eller mindre den samme i dag. Det samme gjelder kostnader knyttet til diverse materiell, studieturer eller feltarbeid. Det planlegges ikke vesentlige endringer i undervisningsinnholdet med betydning for denne delen av instituttets budsjett.

Finansiering

Når det gjelder vurdering av potensielle endringer i instituttets finansiering som følge av ny emnestruktur, har studieadministrasjonen ikke hatt mulighet til å vurdere potensielle endringer i resultatmidlene. Den nye emnestrukturen med tilhørende vurderingsformer kan få forskjellige følger, for eksempel studentforsinkelser, studiepoengreduksjon, og kandidatproduksjon. Forsinket emnebeskrivelser gjør at administrasjonen ikke har overblikk over

Forslag til vedtak

Instituttrådet vedtar programstyrets anbefalinger og godkjenner revidert studieplan med tilhørende emnebeskrivelser for Bachelorprogrammet i kunst, med forbehold om at studieplan/emnebeskrivelser er økonomisk bærekraftige.

Instituttrådet vedtar programstyrets anbefalinger og godkjenner revidert studieplan med tilhørende emnebeskrivelser for Masterprogrammet i kunst, med forbehold om at studieplan/emnebeskrivelser er økonomisk bærekraftige.

Vedlegg: Mal kostnadsvurdering undervisning

	Aktivitet	Studenter	Timer	Faktor	Sensorer	Sum	
Studentuavhengig undervisning	Forelesning		12	4		48	
	Seminar		12	3		36	
	Workshop		12	2		24	
						0	
						0	
						0	108
Studentavhengig undervisning	Veiledning	10	2	2		40	
	Oppgaveretting					0	
	Hovedinstrument	5	27	2,55		344,25	
	Akkompagnement	5	13	3		195	
	Studioveiledning					0	
						0	579,25
Eksamen	Skoleeksamen	5	0,7	1	2	7	
	Hjemmeeksamen	10	2	2	2	80	
	Mappe				2	0	
	Muntlig	20	1	1	4	80	
						0	
						0	167
Grand Total							854,25